

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. II. Materia Sacramenti Matrimonii sunt corpora legitima
contrahentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

Secl. 4. Concluf. 4. quæ talis est: *Singula Sacramenta præter gratiam habitualem conferunt auxilia quadam specialia, quibus homo iuuetur ad cuiusque finem obtinendum, cum eadem proportione equalitatis vel inæqualitatis, quâ gratiam habitualem.* Dantur ergo in Matrimonio auxilia actualia ad reprimendam concupiscentiam, fidem seruandam, & prolem rectè educandam.

Si autem à me queritur; ubi Christus hos effectus annexerit contractui Matrimoniali, qui ante Christum illis effectibus carebat? Respondeo cum Scoto supra n. 13. *Non inuenitur planius, quàm Matb. 19. Et licet ibi tantum approbaverit contractum institutum Gen. 2. & per consequens illum non instituit: instituit tamen Sacramentum. Quod potest accipi ex illo verbo, quod addidit: Quod Deus coniunxit, homo non separet, ut non intelligatur ibi coniunxisse pro instituisse præcisè contractum Matrimonii; sed coniunxisse ex tunc gratiosè per institutionem Sacramenti concomitantis illum contractum conjugentem.* Ita Doct. Subt. probabiliter; quia omnimoda certitudo non habetur.

Undè Alii dicunt Matrimonium institutum fuisse Sacramentum, quando Christus Apostolis suis (ut dicitur Act. i. v. 3) *Præbuit scriptum virum post passionem suam in multis argumentis, per dies 40. apparens eis, & loquens de regno Dei, id est, de Ecclesia, ejusque mysteriis.* Aliqui referunt hanc institutionem ad tempus nuptiarum in Cana Galilææ, quibus nuptiis Christus interfuit.

Sententia Scoti est magis communis, & probabilior apparet; & idè eam expressimus in Concluf. Utcumque sit de tempore institutionis; constat institutio, si non explicite & satis expresse in Scriptura, saltem in Traditione: *Traditio est, nihil quæras amplius, ait Chrylost. in 2. ad Theffal. Homil. 4.*

Nec hinc sequitur; adulterium in nova lege esse propriè dictum sacrilegium; nam ratio Sacramenti tantum consistit in actione contrahendi; adeoque usus Matrimonii non est sacer, & per consequens, abusus Matrimonii non est sacrilegium propriè dictum, quavis alioquin detur gratia in Sacramento, ne conjuges malè utantur Matrimonio. Sicuti in Sacramento Confirmationis datur gratia, ad confitendum nomen Christi; hinc tamen non sequitur, abnegationem Christi esse speciale sacrilegium contra reverentiam debitam huic Sacramento.

Quid ergo, inquis, si quis, vivente primâ uxore, ducat aliam? Respondeo; sacrilegus est, non idè præcisè, quia peccat in usu conjugii, sed quia reddit Sacramentum irritum; nam Matrimonium istud, ut suo loco videbimus, est invalidum in ratione contractûs, & per consequens, in ratione Sacramenti.

Restat unum argumentum hæreticorum, desumptum ex materia & forma hujus Sacramenti; Kemnitius enim probat nullum esse conjugii Sacramentum propriè dictum, eò quòd in conjugio, materia & forma, sive elementum & verbum non facillè demonstrari possint. Ego autem puto facillimè demonstrari posse (suppositis nostris principiis, de quibus egimus Disp. 1. hujus Operis Sect. 3. Conc. 1.) & demonstro seq. Concluf. materiam:

Argum. Kemnitii.

CONCLUSIO II.

Materia Sacramenti Matrimonii sunt corpora legitima contrahentium.

OMnia Sacramenta novæ Legis perfici materiâ, & formâ, docet Concl. Florent. in Decreto Eug. sequent. verbis: *Hæc omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet, rebus ut materiâ, verbis tamquam formâ, & personâ ministris conferentis Sacramentum, forma, ex cum intentione faciendi quod facit Ecclesia. Quorum si aliquid desit, non perficitur Sacramentum.* Suppono autem ex dictis Disp. 1. Sect. 3. Concl. 1. Suppono, inquam, 1. Eug. in verbis præallegatis magis loqui de materia Sacramenti remota, quàm proxima: nam pro materia Baptismi assignat aquam veram & naturalem; materiam Confirmationis ait esse Chrisma, materiam Eucharistiæ panem triticeum, & vînum de vite, materiam Extremæ Unct. oleum olivæ, quæ omnes sunt materiæ remotæ.

77. Omnia Sacramenta nova Legis perficiuntur materia & personâ ministris conferentis Sacramentum, forma, ex cum intentione faciendi quod facit Ecclesia. Quorum si aliquid desit, non perficitur Sacramentum. Florent.

Suppono 2. aliud esse Sacramentum perfici materiâ & formâ, aliud Sacramentum intrinsecè constitui sive componi ex materia & forma; Pontifex autem non dicit: omnia componuntur ex materia & forma, sed, omnia perficiuntur. Hinc loco supra citato expressè docui, Eucharistiæ consistere essentialiter in solis speciebus consecratis; Pœnitentiæ intrinsecè constitui solis verbis Absolutionis; & denique Sacramentum Matrimonii essentialiter absolvi mutuo consensu, per verba vel alia signa æquivalentia de præfenti expresso. Duo priora propriis locis diffusius probavimus, de tertio hic expresso tractatur.

78. Aliud est Sacramentum perfici, aliud intrinsecè constitui.

Et quidem corpora contrahentium aliquam esse materiam, tam contractûs, quàm Sacramenti Matrimonii, passim ab Omnibus conceditur. Fatentur, inquam, Omnes, legitima corpora contrahentium, esse materiam extrinsecam, instar objecti & materiæ circa quam, sicuti in contractû venditionis res ipsa, quæ venditur, est materia circa quam illius contractûs. Sicuti enim per contractum venditionis transfertur jus rei vendi-

79. Corpora Contrahentium sunt materia circa quam contractus Matrimonii.

tæ in emptorem, ita per contractum matrimoniale transferatur jus corporis virilis in foeminam, & è conuerso jus corporis foemineæ in virum, ut patet ex supra dictis. Et veluti, ut venditio sit valida, & per consequens, vera & firma, oportet materiam seu rem, quæ venditur, esse legitimam, id est, nullâ lege impeditam seu inhabilitatam ad effectum venditionis, prout sæpius contingit rem aliquam inhabilitari; ita quoque in contractu Matrimonii, ut sit validus, & per consequens, verus & firmus, oportet corpora contrahentium, viri utique & foemineæ, esse legitima, id est, nulli impedimento dirimenti, siue naturali, siue positivo, obnoxia. De his autem impedimentis, quæ varia sunt, sigillatim proprio loco disputabimus.

80.
Vt & Sa-
cramenti
Matrimonii.

Porro quæ materia contractûs, eadem est materia circa quam Sacramenti Matrimonii, cum neque ex Scriptura, neque ex sanctis Patribus aut Oecumenicis Conciliis, vel apparenter probari possit, aliam fuisse à Christo institutam materiam. Christus itaque, ut supra adhuc dixi, non mutavit in aliquo naturam contractûs Matrimonii, sed prout illam invenit ab initio creaturæ institutam à Deo, ita eam reliquit. Quippe cum ille contractus fuerit semper sensibilis, & signum aliquod conjunctionis Christi cum Ecclesia, facile, sine aliqua mutatione materiæ vel formæ, potuit eleuari ad dignitatem Sacramenti, per solam conjunctionem seu additionem significationis gratiæ sanctificantis ad quam significationem sufficienter erat proportionatus sine alia materia & forma.

Id non re-
pugnat De-
creto Eug.

Neque id repugnat Decreto Eug. quia, ut suppositum ex alibi dictis, loquitur de materia etiam remota; corpora autem contrahentium indubiè sunt aliqua res, & sine ipsis nequit perfici, ut clarum est, siue contractus, siue Sacramentum Matrimonii; ergo & hoc Sacramentum perficitur rebus ut materiâ, scilicet, ut materiâ remotâ & circa quam.

81.
Corpora
contrahen-
tium possunt
aliquo sensu
dici materia
ex qua.

Adde; quod secundum Aliquos, ut infra videbimus, etiam corpora contrahentium aliquo sensu possint dici materia ex qua siue intrinseca, cum necessariò requirantur ad valorem, ut actu existentia. Ex quo patet diversitas inter hanc materiam, & peccata respectu Pœnitentiæ, cujus sunt materia remota, nec non panem & vinum, quæ sunt materia remota Eucharistiæ: nam peccata per Absolutionem destruuntur, similiter panis & vinum per consecrationem. Et nonne res aliqua potest vendi, nondum actu existens? Planè, dummodò existat in spe; jam autem ad contractum & Sacramentum Matrimonii non sufficit, quod corpora aliquando existent, sed necessariò requiritur, ut actualiter existant; ac proinde hæc ratione

corpora contrahentium possent dici materia ex qua siue intrinseca, estò res, quæ venditur, talem appellationem non recipiat; ut nec peccata respectu Pœnitentiæ, aut panis & vinum respectu Eucharistiæ.

Ad hoc autem, quod Aliqui hic obijciunt corpora permanent, Sacramentum autem Matrimonii consistit in actione transeunte; ergo non possunt corpora illa intrinsecè componere hoc Sacramentum. Respondent Alii, qui Sacramentum non esse compositum ali- quod physicum, sed tantum morale; nihil autem obstat, quò minus tale compositum tra- siens, habeat aliquam partem permanentem; sufficit quippe, ut altera pars transeat, hoc ipso enim totum compositum transit siue de- struitur. Aliud est de verbis consecrationis, quæ transeunt, respectu Eucharistiæ perman- tentis; nequit enim compositum aliquod permanere, si aliqua pars ejus transeat, & idèò verba consecrationis non possunt esse pars intrinsecè componens Eucharistiæ per- manentem, ut latius proprio loco ostendimus, ad quem remitto Lectorem, ne eadem sæpius repetendo, opus crescat in injume- lum.

Maximè, cum nulla sit necessitas dicendi, immò in nostra sententia non possit dici, cor- pora contrahentium esse materiam intrinse- cam, seu componentem intrinsecè hoc Sa- cramentum; cum, ut dicemus Concluf. 3. sequenti, in forma consistat tota ejus essentia. Neque solum in hoc Sacramento, sed nec in Eucharistia permanente, & Sacramento Pœ- nitentiæ agnoscimus materiam & formam intrinsecè componentem, ut patet ex dictis Disput. 4. Sect. 1. Concluf. 4. & Disput. 7. Sect. 1. Concluf. 3.

Quia tamen Aliqui timent, ubi non est timendum, quia, inquam, non audent admittere, totam essentiam Matrimonii consistere in forma; hinc valde laborant, ut inveni- re possint materiam intrinsecè componentem hoc Sacramentum, præter corpora contrahen- tium. Sunt autem Plures, qui putant, se esse inuenisse in consensu contrahentium, expressè per verba, aut alia signa æquivalentia. Lucius vic. de Scildere in sua Synopsi Theologica de Sacramento, sic ait §. 103. Materia Sacra- menti remota optimè statuitur, corpora mutua contrahentium: nam corpus compo- sitis, ut actu existens, est materia contractus, ad valorem Sacramenti suscipienti neces- sarium, adèòque dici potest materia Sacra- mento intrinseca: quamquam laborandum non sit, licèt corpora illa dicerentur mate- ria circa quam, requisita tantum extrin- secè seu transitivè; cum Florent. non ubi- que requirat intrinsecam, pro Eucharis- tia assignans panem & vinum, res à Sa- cramento distinctas. Proxima est consensus

in Matrimonii vinculum, expressus per verba vel nutus, iis æquivalentes, quatenus à suscipiente procedunt: in hoc enim verba per modum formæ se habere non possunt, cum sibi ipsi minister sit nemo; licet respectu compartis forma sint. Hæc ille.

Sed miror ego, hunc Auctorem quærere materiam proximam, cum Florent. ut fatetur, illam non requirat, neque ullum aliud Conc. Et verò si verba, quatenus à suscipiente procedunt, possunt esse materia proxima, cur non etiam possint esse forma? Neque enim minus minister debet applicare materiam, quam formam, ut patet in Baptismo, Confirmatione & aliis Sacramentis, exceptâ Pœnitentiâ. Si ergo suscipiens sibi ipsi potest applicare materiam, cur non etiam formam? Si potest sibi ipsi ministrare materiam, adedque esse minister Sacramenti quoad materiam, cur non etiam quoad formam? Putas quod Deus, si voluisset, non potuisset ita instituire Sacramentum Baptismi, ut quilibet sibi ipsi foret minister, seipsum abluendo cum his verbis: *Ego me baptizo &c?*

Si dixeris: non invenitur talis institutio in Matrimonio. Respondeo: prorsus invenitur; eo ipso quippe, quod contractus sit elevatus ad rationem Sacramenti, necessarium est, quod suscipiens sit partialis minister respectu sui ipsius; nam contractus essentialiter respicit duos, tamquam causas partiales obligationis, quæ oritur in utroque contrahente; neque enim ex solo consensu compartis oritur in me obligatio, sed etiam ex proprio consensu; adedque etiam respectu mei, sive contractus, ut meus est, rectè dicitur forma partialis, & per consequens rectè dicitur, quilibet contrahens Matrimonium, sibi ipsi partialiter ministrare Sacramentum; nam ministrare Sacramentum non est aliud, quam efficere contractum, cum intentione conficiendi Sacramentum; jam autem quilibet contrahens respectu sui ipsius efficit contractum, æquè ac respectu compartis. Cum itaque Christus instituerit hoc Sacramentum per modum contractus, sequitur quod etiam instituerit suscipientem partialem ministrum respectu sui ipsius, quod in aliis Sacramentis non habet locum, ut patet, quia nullum aliud institutum fuit per modum contractus.

Sanchez de Matr. lib. 2. disp. 5. n. 6. aliâ ratione putat se invenisse materiam proximam & formam in verbis seu signis, quibus interius consensus exprimitur: In verbis, inquit, contrahentium est expressio mutue traditionis, quâ quilibet tradit alteri sui corporis potestatem, & secundum hoc dicuntur materia: & expressio mutue acceptionis, quâ quilibet acceptat traditionem, sibi per alterum factam, & secundum hoc dicuntur forma. Probat; quia traditio illa imperfecta est & in-

efficax, donec acceptetur, & accedente acceptione perficitur, & determinatur Matrimonium; ergo utraque verba sunt materia, quatenus important traditionem, & sic per sequentia determinantur; & sunt forma, in quantum important acceptionem, & sic se invicem determinant. Item, quia hoc pacto salvatur, hoc Sacramentum, sicut alia, constare rebus tamquam materiâ; rebus (inquam) vel propriè vel proportionè quadam, & verbis tamquam formâ; quia ea mutua traditio, verbis facta, prout est quid informe, nec sortitur suum effectum, donec accedat mutua acceptatio, nec perficitur, nisi per illam, dicitur res: at acceptatio, quia complet & perficit, dicitur verba. Hactenus Sanch. cum aliis Multis, quos citat.

Sed contra hanc sententiam arguit Valquez hic disp. 3. c. 2. n. 17. Nullus hactenus dixit, formam donationis esse consensum, & verba donatarii, acceptantis traditionem donantis; neque formam commutationis esse consensum, & verba unius, respectu consensûs, & verborum alterius, tamen à se invicem pendeant, ut perficiatur contractus: ergo neque in Matrimonio hoc modo assignari potest. Probat Consequentia; quia Matrimonium est quædam commutatio, seu mutua traditio corporum.

Secundò; nulla est ratio, quare potius acceptatio sit forma, quam traditio; sicut enim traditio non habet effectum, nisi accedat acceptatio, ita nec acceptatio, quæ præcedere potest traditionem, nisi accedat traditio. V. g. si quis rem ab alio postulat, postulatio vim habet acceptionis, sine alio novo consensu; arg. leg. 1. § 2. ff. de Verb. oblig. *Si quis ita interroget, dabis? Et respondeat, quid ni? Et is utique in ea causa est, ut obligetur.* Et tamen non habet acceptatio illa effectum, donec alius tradere velit, & id signo aliquo denotet; ergo verba aut signa traditionis suâ naturâ non sunt materia, cum in hoc casu vim habeant determinandi & complendi contractum.

Tertiò; in Matrimonio, permutatione, & emptione, traditio ex parte tradentis non acceptatur ab alio, tamquam absolute res ab eo accipienda sit, sed sub conditione mutue traditionis corporis, aut rei permutandæ, aut pecuniæ in pretium reddendæ, & hæc traditio priori respondens, essentialiter in acceptione includitur; ergo in eo, quod ab his DD. assignatur ut forma quatenus ut talis assignatur, aliquid etiam ut materia continetur, nempe signa reciproce traditionis in compensationem; atque ita omnino confunditur materia & forma, & forma simplex non erit, sed admixta materiæ, & contrâ; neque enim fieri potest, ut in acceptione duo distinguantur, nempe & acceptatio, & mutua traditio, cum in acceptatio nuda intelligi nullo

88
86.
Contra eum
arguit Vasquez
82

Secundò;
L. r. ff. de
Verb. obli.

87.
Tertiò;

modo possit in tali contractu, sed prout in se continens mutuum traditionem alterius rei in compensationem. Ita Vasquez supra numero 18.

88.
Tertium
arg. Vasq.
impugnat
Lugo.

Sed hoc argumentum non videtur efficax, inquit Lugo de Sacramentis in genere disp. 2. n. 25. quia licet traditio conjugis non sit absoluta, sed sub conditione reciproca traditionis, adhuc in acceptatione alterius conjugis, possumus invenire duas rationes formales, adæquatè distinctas, traditionis & acceptationis, quas posset diversis verbis exprimere. Nam si Petrus v. g. promittat mihi librum, si ego volo ei dare pallium; ego possum ei respondere: *Volo tibi dare pallium, & nolo acceptare promissionem libri*: ecce promissionem recipiam, sine acceptatione. Possum item respondere: *Accepto promissionem tuam conditionalem, & cogitabo paulisper de conditione ponenda, vel non ponenda*: ecce acceptationem sine repromissione. Possum denique dicere: *Promitto tibi pallium, & accepto promissionem tuam*: ecce promissionem, & acceptationem, significatas tamen per verba diversa; nam per priora solum significo promissionem, non acceptationem, per posteriora acceptationem, non promissionem.

De facto ergo conjux cum dicit: *Accipio te in conjugem*, illa verba æquivalent his: *Trado tibi corpus, & accepto traditionem tuam*; quatenus significant traditionem, dicit hæc sententia, habere rationem materiæ, quatenus significant acceptationem, habere rationem solius formæ, absque ulla confusione materiæ cum forma. Hucusque Eminent.

89.
Vasquez non
negat absolu-
tè posse sepa-
rari traditi-
onem ab
acceptatio-
ne, sed id fieri
posse in
Matr.

Sed contra: Vasquez non negat, quin absolute possit separari traditio ab acceptatione, sed negat id fieri posse in Matrimonio, permutatione, & emptione; nam si tu dicas: *Ego trado me tibi, vel, Ego vendo tibi istam rem, aut, Promitto talem rem, & nolo acceptare tuam traditionem, vel, nolo acceptare pecuniam in pretium reddendam, aut, rem permittendam*, non est contractus Matrimonii, permutationis, aut venditionis. Similiter si dicas: *Accepto tuum consensum, & deliberabo de meo*, non valet contractus, quia non est consensus absolutus, sed solum sub conditione consensu reciproci; ergo ut conjux valide acceptet traditionem alterius, simul debet seipsum tradere. Posset quidem dicere: *Trado me tibi, & accepto traditionem tuam*; sed priora verba sunt superflua; nam dicendo: *Accepto traditionem tuam*, simul implicite dicit: *Trado me tibi*.

90.
Occurrit
objectioni,

Si dixeris; saltem ex illis exemplis Lugonis habemus, quod in eodem actu sint diversæ rationes traditionis, & acceptationis. Respondent Aliqui; illas rationes non esse distinctas, nisi ratione, porro materia & for-

ma Sacramenti debent esse distincta realiter.

Sed hæc responsio non placet Pontio lib. 1. c. 7. n. 10. Nam, inquit, quamvis ratio traditionis, & acceptationis, in verbis, & consensu alterius contrahentis, tantum distinguantur ratione; at tamen ut sic non est materia & forma contractus; sed consensus unius, ut traditio, est materia, comparatione consensu alterius contrahentis, qui habet rationem formæ, quos manifestum est, recipi distinguui. Hæc ille.

Et prosequitur n. 11. Impugnatur ergo; quia licet possumus distinguere rationem illam traditionis, & acceptationis; tamen materia utraque pertinet ad formam; cum utraque verbis exprimitur, & aliàs in contractu Matrimonii non posset esse verum, quod univèrsè dixit Eug. 4. Sacramenta periculis ut materiæ, verbis ut formæ, cum iuxta hunc dicendi modum, tam materia, quam forma constituantur in verbis.

Adde (inquit Vasquez supra n. 18.) quod materia in Sacramentis, quia se habet in natura materiæ, quæ determinatur, debet esse quid commune in genere signi formæ autem, ut quid speciale, per quod materia determinetur; in verbis autem contractuum hæc duo mutuo considerare non possumus, nam utrorumque verba speciatim denotant corporum traditionem; ergo non possunt verba unius, verbis alterius, quod attinet ad significationem, tamquam commune à speciali determinari. Hæc ille.

Sicuti si is, qui ordinatur ab Episcopo, deberet acceptare traditionem instrumentorum per certam verborum formulam, quæ essentialiter exigeretur ad valorem Sacramenti, quibus determinatè significaret potestatem sibi traditam; tunc illa verba pervenerent ad formam Sacramenti, non tamen sola, sed etiam verba Episcopi tradentis potestatem; quia & hæc ipsa significant potestatem, quæ datur per Ordinationem, & non est materia de verbis ejus, qui ordinatur, quam Episcopi ordinantis, & vice versâ. Ergo similiter in casu præsentis, verba utriusque conjugis, quibus significatur æqualiter traditio corporum, pertinent ad formam Sacramenti, vel ad materiam Sacramenti; non in autem hæc verba ad materiam, alia ad formam, quæpe æqualiter sunt indeterminate, vel determinata.

Hinc potest impugnari solutio A. Moroni, qui dicit; verba illa in singulis conjugibus posse dupliciter considerari, scilicet, vel ut sunt recipientis, vel ut sunt ministrantis Sacramentum; nam unusquisque est, & recipiens Sacramentum ab altero conjugis, & ministrans idem Sacramentum alteri conjugis; & quidem illa verba, prout proferuntur a ministrante, sunt forma; prout verba proferuntur

runtur à suscipienti, sunt materia; quia in aliis Sacramentis, quando recipiens Sacramentum per aliquem actum externum, essentialiter requisitum ad eorum constitutionem, concurrat, ille actus habet rationem materiæ, ut constat in Sacramento Pœnitentiæ: & ratio est; quia ille actus recipientis Sacramentum, quatenus recipiens est, concurrat ad Sacramentum essentialiter, & non ut forma; recipiens enim ut sic, formam non apponit, ergo ut materia, quia nihil aliud concurrat ad essentialiam Sacramenti, nisi minister cum intentione debita, & materiæ & forma, ut constat ex citatis verbis Eug. 4.

Hic etiam modus explicandi (inquit Lugo supra n. 28.) impugnatur ex supra dictis; quia ille actus, sive se teneat ex parte recipientis, sive ex parte conferentis; si tamen non est magis indeterminatus ex se, non videtur posse comparari tamquam materia respectu alterius actus, æquè indeterminati, vel non magis determinati; quia forma debet determinare & actuare indifferentiam & potentialitatem materiæ. Quod autem ille actus sic, se teneat ex parte recipientis Sacramentum, parùm refert; neque enim repugnat recipienti apponere formam rei, quæ de novo recipitur, ut constat in naturalibus, quando homo per nutritionem recipit augmentum per novas partes viventes, quas recipit, quarum partium forma est ipsa anima hominis, recipientis illud augmentum. Similiter ignis recipit alimentum ab oleo, & apponit in illa materia suas qualitates, & suam formam.

Nec exemplum aliorum Sacramentorum quidquam probat; nam actus poenitentis in Sacramento Pœnitentiæ, non idèò non sunt forma, quia tenent se ex parte recipientis; sed quia significant minùs expressè, & minùs determinatè, quàm verba Absolutionis. Illud autem est forma Sacramenti, quod determinat, & exprimit in ratione signi, indifferentiam & confusionem aliorum signorum. Denique in hac etiam solutione restat explicanda præcipua difficultas, quomodò scilicet in Matrimonii Sacramento concurrant res, & verba, & non sola verba utriusque conjugis. Hucusque Eminent.

Ex quo etiam rejicitur alia sententia, quæ dicit; quòd verba prioris conjugis sint materia, & verba posterioris conjugis forma; quia determinant, complent & perficiunt priora, sub quibus adhuc erat imperfectum, incompletum & indifferens Matrimonium. Hic, inquam, modus dicendi rejicitur; quia, præterquam quòd sic Sacramentum Matrimonii non consistit nisi verbis, fieri potest, quòd uterque conjux simul eodem tempore proferat verba, aut alio signo æquivalente, v.g. per copulam carnalem exprimat con-

sensum; tali autem casu foret Sacramentum Matrimonii sine materia & forma ut pater. Deinde, ut sciamus, an aliquid sit materia vel forma, non est attendendum, quid priùs aut posterius applicetur; nam in Baptismo forma potest priùs proferri, quàm infundatur aqua, sed quid magis vel minùs determinatè significet.

Alii ergo respondent: materiam in hoc Sacramento esse consensum; formam verò verba, aut aliud signum externum, quo consensus exprimitur.

Sed contra 1. quia tunc materia totalis esset per se insensibilis, quod dici nequit; licet enim Contritio, quæ etiam secundum se est res insensibilis, sit materia partialis Sacramenti Pœnitentiæ, equidem materia totalis non potest esse aliquid insensibile.

Responder Vasquez supra n. 24. & 25. quàmvis de toto Sacramento illud verum sit, non posse esse rem omninò insensibilem, cum debeat esse signum sensibile; tamen neque de tota materia, neque de tota forma Sacramenti in universum id concedendum esse, ullà ratione convinci potest; neque enim forma aut materia secundum se definitur, *Signum sensibile* &c. sicut totum Sacramentum definitur. Et quàmvis in materia Sacramenti Confessionis illud certum sit, totam materiam non esse insensibilem, tamen nullà ratione monstrari potest, id etiam in Matrimonio eodem modo esse debere.

Sane (prosequitur idem Auctor) illud ad rationem materiæ Sacramenti in universum pertinet, quod ad rationem etiam materiæ naturalis, instar cuius materia dicitur, ut ex se indifferens ad plura sit, & à forma determinari debeat: ad rationem autem formæ sacramentalis in universum id etiam spectat, quod ad rationem formæ naturalis, ut ex se materiam determinet, & quasi definiat. Quare, si consensus omninò interior ita se haberet comparatus cum verbis aut signis, quibus exprimitur, ut ex se indifferens esset & indefinitus, & per verba vel signa determinaretur aut definiretur, nihil sanè obstarèt, quòd insensibilis esset, quòd minùs materia Sacramenti esse possit; & contra, si ex se determinaret & definiret verba, nihil obstarèt, quòd minus esset forma. Verùm quia secundum se, comparatus cum verbis aut signis, nihil horum habet, idèò neque materia, neque forma esse potest.

Porro nihil horum habere, probat ibidem Vasquez n. 27. dicens: consensus in Matrimonio, prout est Sacramentum, ita se habet comparatus cum verbis aut signis, sicut in ipso Matrimonio, prout est contractus; in eo autem, prout est contractus, neque vim habet determinandi verba aut signa, neque indifferens est, ut per illa determinetur, eò

97. Quarta Sententia

Impugnatur.

Resp. Vasquez.

98.

Illud ad rationem materiæ & formæ naturalis pertinet, quod ad rationem materiæ & formæ sacramentalis pertinet, quod ad rationem materiæ & formæ naturalis pertinet, quod ad rationem materiæ & formæ sacramentalis pertinet.

99.

Consensus in Matrimonio neque determinat verba, neque indifferens est, ut per illa determinetur, eò

quod consensus, verbis aut signis, & verba aut signa, consensui adæquatè respondent, atque idem omninò determinatè significant; nam consensus est, ducendi aliquam in uxorem, & verba hoc idem significant: fit quidem consensus sensibilis per verba aut signa, tamen neque determinat consensum, neque ab eo determinatur; fieri enim sensibilem, non est determinari, aut determinare ad significandum; sed determinare ad significandum, est efficere, ut quod erat signum commune plurium rerum, fiat signum unius tantum; determinari autem, est ex signo communi hoc modo fieri signum particulare, id quod non contingit inter consensum, & signa vel verba, ex eo, quod consensus per signa vel verba fiat sensibilis. Quà ratione licet Contractio fiat sensibilis per Confessionem, non dicitur materia aut forma respectu illius, neque per illam determinari, aut eam determinare. Cùm igitur consensus secundum se in Matrimonio, prout est contractus, non habeat vim determinandi signa vel verba, neque contra, conficitur, in Matrimonio, prout Sacramentum est, eam etiam non habere, ac proinde neque in contractu, neque in Sacramento esse materiam totam, aut totam formam. Hucusque Vasquez.

Quid sit determinare & determinari.

100. Probatum à simili ex Litone, consensus internus esse materiam Sacramenti Matrimonii.

101. Confirmatur.

Addere possumus (inquit Lugo supra n. 11.) si consensus internus conjugis, esset materia in Sacramento Matrimonii, eodem modo consensum internum Episcopi ordinantis v. g. fore materiam Sacramenti Ordinis; neque enim magis significatur consensus internus conjugis per verba externa, quibus significat se dare conjugi potestatem supra suum corpus, nec minus essentialiter requiritur consensus internus Episcopi ad valorem Sacramenti Ordinis, quam consensus internus conjugis ad valorem Matrimonii; ergo non minus erit materia unius consensus, quam alius: nemo autem dixit consensum internum Episcopi esse materiam; ergo nec hunc alium debemus dicere, esse materiam Matrimonii.

Confirmatur, quia Eug. 4. in illo Decreto aperte distinguit inter materiam Sacramenti, & intentionem ministri; ergo consensus internus contrahentium, non est materia in Sacramento Matrimonii; nam ille consensus internus, est intentio celebrandi illud Sacramentum; neque enim habent aliam voluntatem aut intentionem internam conjuges, nisi illum consensum internum, quem exprimunt per verba; vel certè non est necessaria alia intentio, nam consensus internus, est voluntas obligandi se alteri conjugi: hæc autem est, voluntas faciendi id, quod necessarium est ad obligationem contrahendam, & per consequens faciendi verum & legitimum Matrimonium: ergo sicut Pontifex nomine

materie non intellexit voluntatem internam, quam habet Episcopus, quando ordinat Presbyteros, dandi illis potestatem, offerendi Sacrificium, & absolvendi &c. hæc enim voluntas includitur in intentione ministri, quæ ibi etiam exigitur: sic in Matrimonio, per materiam non potuit intelligere voluntatem internam conjugis, dandi alteri conjugi potestatem supra suum corpus, quia hæc voluntas significatur etiam nomine intentionis faciendi verum Matrimonium. Hactenus Lugo.

Sed non placet nobis hæc additio; nam ut diximus Disp. 1. Sect. 3. n. 19. Ordinatio non est collatio potestatis, sed tractio instrumentorum, cum prolatione certorum verborum; & propterea in suscipiente non requiritur vera acceptatio, necessaria ad verum contractum donationis; sed sufficit contactus physicus instrumentorum. Neque Episcopus principaliter confert potestatem Ordinis; sed solum ministerialiter, eodem modo, quo confert gratiam sanctificantem; & eodem modo, quo absolvens Sacramentaliter, exhibet remissionem peccatorum; ita, ut non sit in potestate ejus, velle dare, & actu dare potestatem Ordinis, conferre gratiam sanctificantem, exhibere remissionem peccatorum, nisi velit conficere, & de facto conficiat Sacramentum, id est, nisi mediante Sacramento.

Jam autem contrahens Matrimonium non vel mulier, tamquam causa principalis alteri potestatem supra corpus suum, independenter, quantum est de se, à ratione Sacramenti; quamquam & illam, post Christi institutionem, ut causa ministerialis, contrahenti annectat, non per voluntatem præcedentem contrahendi, sed per voluntatem consequentem Sacramentum; quæ ordinariè quidem inter fideles censentur & sunt una & eadem, quoniam voluntas Sacramenti implicitè includitur in voluntate contractus; interim nulli obstat, quod minus una, in re sit distincta ab alia, immo & separata; sic planè, ut valens contractus, & non Sacramentum, ut prælatius dicemus.

Quid ergo miramur, si nullus dixerit consensum internum Episcopi, seu intentionem administrandi Sacramentum Ordinationis esse materiam; Aliqui tamen dixerint, consensum internum conjugis, seu voluntatem dandi potestatem alteri conjugi supra suum corpus, esse materiam Matrimonii? Siquis autem Eug. in suo Decreto dixerit verbis præter materiam Ordinis assignat illud, per cuius traditionem confertur Ordo, ibi: *Sacramentum est Ordinis, cujus materia est illa, per cuius traditionem confertur Ordo.* At verò nullam assignat materiam Sacramenti Matrimonii, sed tantum causam efficientem Matrimonii; putà, mutuum consensum, per

verba de præfenti expressum. In qua utique causa efficiente, aliqui DD. putarunt se invenisse materiam & formam Sacramenti Matrimonii; idque salva distinctione inter materiam Sacramenti, & intentionem ministris; nam præter consensum internum, qui etiam requiritur inter infideles, ut Matrimonium valeat in ratione contractus, requiritur intentio conficiendi Sacramentum, sive faciendi quod facit Ecclesia, ut Matrimonium inter fideles valeat in ratione Sacramenti.

Itaque in Matrimonio per materiam po- nitur Eugenius intelligere voluntatem inter- nam conjugis, dandi alteri conjugii potesta- tem supra suum corpus, tamen si hæc volun- tas significetur etiam nomine intentionis faciendi verum Matrimonium. Quia hæc in- tentio requiritur etiam in infidelibus, qui tamen propterea non ministrant Sacramen- tum; quia non habent intentionem mini- strandi Sacramentum, cum sciant, Matrimo- nium suum non esse Sacramentum, sed tantum contractum civilem. Igitur propter dictam probationem à simili, non est omnino rejicienda tamquam improbabilis illa opi- nio, quæ docet consensum internum conjugis esse materiam in Sacramento Matrimonii.

Immo nec propter primum argumentum Vasquezii; quia putat Dicastillo hic disp. 2. n. 215. quod ratio materiæ & formæ, sive propriè dictæ, sive metaphoricæ, non de- pendeat ab hoc, quod sit magis aut minus la- tæ patens; quia, inquit, materia seu subjec- tum comparatione formæ solum dicit, posse illam recipere, & cum illa recepta ultimò rem constituere & componere, & forma ut forma, tantum dicit posse subiectum seu ma- teriam informare, & actuare, & ultimò com- plere; quod autem materia possit alias for- mas, vel forma alias materias attingere, vel non; impertinens est ad rationem causæ for- malis aut materialis, quam hic & nunc exer- cet comparatione hujus formæ vel materiæ. Sicut in causis efficientibus contingit, in qui- bus satis est, quod causa habeat virtutem ad effectum, quem hic & nunc producit, quid- quid sit, an possit alios producere vel non. Hæc ille.

Et n. 217. docet, traditionem esse magis indifferentem & indeterminatam, quàm ac- ceptionem; nam traditio indifferens est ad hoc, ut acceptetur, vel ut repudiatur; hanc autem indifferentiam non habet acceptatio; quia cum hæc supponat jam traditionem, omnino ad id determinata est, nec potest ad aliud se extendere.

Præterea putat hic Auctor n. 223. actus internos consensu esse magis indifferentes, quàm verba, illos significantia; quia, ut ait n. 224. verba sunt ex se & per se signa sensibilia, consensus verò ex se & per seiplos non

sunt sensibiles, sunt autem sensibiles per verba, quibus significantur; ergo verba deter- minant consensus ad esse contractus humani sensibiles, & ad hoc, ut simul cum verbis fiat compositum quoddam signum sensibile gratiæ, à Christo elevatum ad esse Sacramenti, in quo jam apparet, quod verba determinent consensus ad hoc, ut sint materia capax & sensibiles. Hæc ille.

At verò Lugo supra n. 29. dico, inquit, in verbis seu signis contrahentium reperiri materiam & formam hujus Sacramenti; nam in illis reperuntur distincta virtualiter, & traditio rei, & verba, quæ duo, quando con- distiguntur inter se, sunt materia & forma in aliis Sacramentis, v. g. in Sacramento Or- dinis reperitur traditio calicis cum vino & aqua, & patenæ cum hostia, & reperuntur præterea verba, quare traditio concurret ut materia, verba autem ut forma; sic etiam in emptione potest inveniri & traditio clavium domus venditæ, & simul verba, quibus fit venditio.

Aliquando verò poterit totus contractus emptionis verbis perfici, quæ habeant utram- que vim absque alia traditione, nam de sub- stantia emptionis non est traditio, ut ex com- muni sententia tradit Lessius lib. 2. de Justi- tia c. 21. dub. 1. n. 1. & licet regulariter ad transferendum dominium requiratur traditio: hoc tamen est non ex natura rei, sed ex jure civili, & non in omnibus casibus, ut docet idem Lessius lib. 2. c. 3. dub. 3. nam quando res venditur Ecclesiæ, aut locis piis, solis verbis fit emptio completa, & trans- fertur dominium, sicut etiam beneficia Eccle- siastica per solam collationem & acceptatio- nem transferuntur, supplementibus verbis pro traditione. Sic ergo in contractu Matrimo- nii absque alia acceptatione externa, per so- la verba, significantia traditionem, perficitur contractus, non minus, quàm si realis traditio externa intercederet.

Et post pauca concludit. Habent ergo verba illa, quibus Matrimonium perficitur utramque vim, scilicet obligationis, & tradi- tionis, quæ possent separari, & fieri singu- larè per signa diversa: quare quando eadem verba gerunt utrumque munus, ibi possumus distinguere virtualiter traditionem, & obli- gationem personalem, & dicere, quod verba illa, ut sunt traditio corporum, sint materia, ut verò sunt verba inducentia obligationem personalem, sicut alia verba, sint forma, eò quod habeant in se simul illa duo, quæ in contractu emptionis inveniuntur regulariter in verbis simul & in traditione rei venditæ; & habeant etiam in se simul totam rationem signi, quam habent inter se divisam in Sacra- mento Ordinis verba, & traditio calicis & patenæ vel alterius materiæ; quare significare possunt

tem quàm
verba.

106.
Lugo putat
se invenisse
materiam
& formam
in verbis
contrahen-
tium.

Lessius.

107.
Verba Ma-
rimonii ha-
bent vim
obligationis
& traditio-
nis.

possunt & per modum materiæ, & per modum formæ. Hucusque Eminent.

108. *Sententia Lugonis videtur Dicastillo multum difficultis.*
Sed quid ad hæc Dicastillo? Suprà n. 235. hæc sententia, inquit, & quando primò eam legi, difficilis, & quando accuratius & attentius relecti, multò difficilior visa est. Si autem quisquam scire desiderat, quæ sint illæ difficultates, videat præfatum Auctorem, qui longè & latè eas deducit. Sufficiat, nullam esse rationem, quare potius traditio sit materia, quam obligatio; immo potior ratio, quare traditio sit forma; quia obligatio videtur præcedere traditionem, quamquam vix possit percipi traditio distincta ab obligatione; quia in hoc contractu, non aliâ ratione se tradit conjux, quam se obligando, nec aliâ ratione se obligat, quam se tradendo. Itaque traditio æquè determinatè, si non magis, idem significat, quod obligatio: cur ergo traditio, seu verba, ut significant traditionem, potius sint materia, quam obligatio, aut verba, ut significant obligationem?

109. *Nostri Concluf. minores patitur difficultates, quam alia sententia. Eam docet Vasquez.*
Si dixeris; etiam Concluf. nostra suas patitur difficultates; Respondeo; sed minores, quam aliæ sententiæ; & idè eam docet Vasquez suprà cap. 5. quod sic incipit: Nulla alia circa hanc controversiam sententia superesse videtur, nisi quam omninò veram, & rationi magis consentaneam censemus; videlicet, materiam hujus Sacramenti esse corpora ipsorum contrahentium non impedita, sed legitima, quæ per Matrimonium mutuo traduntur; formam autem esse consensum, per verba vel alia signa legitimè expressum. Pro qua citat ibidem plures Auctores ex schola Theologorum, quos sequitur Dicastillo suprà n. 247. dicens: Octava tandem & vera sententia est, materiam esse corpora contrahentium legitima; formam verò esse consensum, per verba vel alia signa legitimè expressos, vel (quod idem est) verba seu signa experimentia consensum, atque ad eòs continentia.

Pontius putat verior rem.
Eadem sententia verior apparet Basil. Pontio l. 1. c. 7. n. 12. quia, inquit, plana est, & universalis doctrina omni contractui, & apprime quadrat verbis Eug. 4. de Matrimonio. Et præterea ex aliarum impugnatione constat, nihil probabilius dici posse.

110. *Impugnatur x.*
Nihilominus contra hanc sententiam arguunt Aliqui apud Lugonem suprà n. 14. quia materia Sacramenti concurrat ad producendam gratiam; contrahentes autem in Matrimonio non concurrunt, nisi mediis suis actibus; ergo ipsimet non sunt materia.

Resp. Lugonis, Vasq. & Dicast.
Respondet Lugo; hæc ratio non urget, quia ipsi contrahentes, juxta veram sententiam, sunt ministri; & per consequens causant gratiam, sive physicè, sive moraliter; ergo non est mirum, si concurrant etiam alio titulo, quatenus sunt materia; neque in hoc

est aliqua indecentia. Atque hæc est etiam responsio Vasquezii suprà n. 74. & Dicast. suprà n. 250. Ego autem respondeo; corpora contrahentium non causare gratiam sanctificantem nec physicè, nec moraliter; sed solam formam, in qua consistit tota essentia hujus Sacramenti, ut videbimus Concluf. sequenti.

Secundò impugnatur nostra Concluf. exemplo aliorum Sacramentorum, in quibus non est materia Sacramenti id, quod traditur; sed id, per quod significatur illius traditio, v. g. in Ordinatione & Consecratione Episcopi, quæ est quoddam Matrimonium spirituale, quod Episcopus contrahit cum sua Ecclesia, tamquam cum sponsa, ibi certè (inquit Lugo suprà n. 15.) traditur Episcopo potestas supra ipsam, hoc est, supra suam Ecclesiam, & supra fideles, qui in illa sunt: nemo tamen dixit, ipsam Ecclesiam seu illos fideles, ex quibus constat, esse materiam in eo Sacramento; sed potius unctionem, vel librum, per cuius traditionem significatur traditio potestatis supra Ecclesiam.

Similiter in Ordinatione Ostitarii, & aditur ei potestas aperiendi & claudendi Ecclesiam, & tamen non est materia in illo Sacramento Ecclesia ipsa, sed quæ ab Episcopo traduntur, quæ sunt claves & porta aliquando, non quidem Ecclesiæ, sed cubiculi privati ipsius Episcopi, per illas tamen significatur traditio clavium Ecclesiæ.

Similiter in Ordinatione Sacerdotis, materia apud Græcos est sola manuum impositio, absque ulla traditione calicis aut patenæ; immo & apud Latinos, quando confertur potestas absolvendi, materia etiam est sola manuum impositio, forma verò illa verba: *Accipe Spiritum sanctum, quorum remisisti peccata* &c. ubi id, quod tradi intenditur, est potestas supra fidelium animas, & tamen fideles non sunt materia, sed potius illa impositio manuum, per quam significatur traditio potestatis, & sic de aliis. Non est ergo bona Consequentiæ in Matrimonio traduntur corpora contrahentium invicem; ergo ipsa corpora sunt materia hujus Sacramenti.

Confirmatur 1. in emptione domus id, quod tradi intenditur, est ipsa domus; id autem, per quod significatur & celebratur ipsa traditio, sunt claves vel scriptura, per quarum traditionem celebratur contractus; quare claves vel scriptura sunt materia, ex qua propriè constat contractus ille; domus verò est materia circa quam seu objectum, quod intenditur vendi & transferri.

Confirmatur 2. materia Sacramentalis non est omne id, ad quod utcumque dicit ordinem ipsum Sacramentum, sed cuius interventu exercetur & ponitur, ut constat in omnibus aliis Sacramentis, in quibus omnibus inter-

intervenit realiter ipsa materia, ut ablutio in Baptismo &c. At verò corpora contrahentium possunt non intervenire tunc, quando fit Sacramentum Matrimonii, tunc scilicet, quando fit per procuratorem, qui contrahit nomine conjugis absentis.

114. Respondeo; hæc omnia facillimè solvi in nostra sententia, quæ docet, Sacramentum Matrimonii intrinsecè non constare ex alia materia & forma, quàm ex consensu exterioris expresso, cum significatione sacramentali, sive totam essentiam Sacramenti Matrimonii consistere in sola forma; adeòque corpora contrahentium esse dumtaxat conditionem aliquam necessariò prærequiritam, sive sint præsentia, ubi contractus & Sacramentum celebratur, sive non; sicuti non requiritur ad alios contractus, v.g. venditionis, ut res v.g. quæ venditur sit præsens, sed sufficit, quòd alicubi existat.

115. Nec obstat; quòd in aliis Sacramentis, materia debeat esse præsens formæ, ut in Baptismo, Confirmatione &c. quia materia in illis Sacramentis, vel est de intrinseca ratione Sacramenti, sive pars intrinseca, ut in Baptismo, Confirmatione, Extrema Unctione & Ordine; vel significatio formæ requirit talem præsentiam, ut in Eucharistia; hic autem neutrum invenitur; quia particulare est huic Sacramento, quòd sit verus contractus, ac proinde sequi debet naturam contractus, qui, ut liquidò constat, non requirit talem præsentiam. Atque hinc in multis aliis non licet argumentari ab aliis Sacramentis ad hoc Sacramentum, ut patet in forma, in consensu conditionato, & similibus, de quibus in progressu.

116. Nunc quod attinet ad Sacramentum Ordinationis, per quod confertur aliqua potestas, in primis non habere rationem veri & propriè dicti contractus, nimis manifestum est, quàm ut indigeat probatione; quippe pueri validè ordinantur, qui tamen, defectu usùs rationis, sunt incapaces veri & propriè dicti contractus. Deinde disparitas est; quòd Christus, vel Ecclesia ex ejus voluntate, determinaverit certum aliquod signum externum reale, quo collatio istius potestatis significaretur, simul cum certa forma verborum correspondente, quæ clariùs illam potestatem exprimeret; adeòque signum illud externum reale, rectè dicitur materia proxima, & potestas, quæ datur, materià remotà, & subiectum illius potestatis materià remotior. In præsentem autem casu, id est, in Sacramento Matrimonii non requiruntur certa verba per modum formæ, sed sufficit quodlibet signum externum interioris consensùs, quòd proinde dici debet non materià, sed forma. Cumque traditio, quæ in hoc Sacramento seu contractu intervenit, non distinguatur

ab isto signo externo, sicuti in Sacramento Ordinis, traditio instrumentorum realiter distinguitur à forma verborum, liquet profectò, traditionem in Sacramento Matrimonii non rectè appellari materià, realiter distinctam à forma, sive ab isto signo externo; quemadmodum traditio instrumentorum rectè dicitur materià, realiter distincta à forma verborum.

Porro quod dicitur in prima confirmatione; per traditionem clavium aut scripturæ celebratur contractus emptionis, non videtur verum; quippe definitur emptio & venditio, quòd sit contractus, qui perficitur consensu mercis pro pretio, in quo distinguitur ab aliis contractibus, qui requirunt ad sui essentiam traditionem rei. Itaque non requiritur illa traditio scripturæ aut clavium, ut subsistat essentia venditionis; sed hæc traditio, postmodum accedens, solum est executio contractus venditionis, qui præcessit, aut certè signum consensùs interni, priùs præstiti.

Audiamus Dicastillionem suprà n. 278. 117. Falsum, inquit, est, materià esse claves, aut scripturam in venditione domus, solum enim illa sunt signa quædam interni consensùs & solemnitates, aut modi requisiti alii, quando in jure positivo ad celebrandum contractum, & admittuntur ut signa consensùs contrahentium, præsertim scriptura; claves verò (nisi fortè alicubi requirantur necessariò pro necessitate ad transferendum dominium) sunt signum translati jam dominii aut juris ex consensu venditoris, & fictione juris est clavium traditio idem, quòd traditio domus, aut possessio illius, ipsam tamen domum dicimus esse materià contractus. Adde; quòd sicut in consecratione Episcopi, Abbatis benedictione, & Canonici institutione, solent dari aliqua, quæ solum sunt signa, non causæ, v.g. traditio baculi, libri & similia, ita & traditio clavium, & similia, possunt accipi ut signa. Hæc ille.

At verò traditio corporum est de essentia contractus, & Sacramenti Matrimonii, immò tota ejus essentia; neque distinguitur, ut suprà dixi, à consensu de præsentem, signo externo expresso; secus traditio instrumentorum in Sacramento Ordinis, quæ, ut suprà etiam notavi, est aliquid realiter distinctum à consensu Episcopi, verbis expresso. Et quoniam realis traditio corporum hic non requiritur, sicut requiritur realis traditio instrumentorum in Sacramento Ordinis; idèò corpora possunt esse absentia, non autem illa instrumenta.

Sed quid, dicit aliquis, si in contractu Matrimonii intervenerit realis traditio corporum, v.g. per carnalem copulam? Respondeo: illa supplebit locum alterius signi interni, expressivi consensùs interni; vel si aliud

117. An per traditionem clavium celebratur emptio domus.

118. Negat Dicast.

119. Traditio corporum est de essentia Matrimonii.

signum externum præcesserit, talis copula neque erit materia, neque forma contractus aut Sacramenti, sed usus rei traditæ; sicut usus rei venditæ, non est materia vel forma venditionis.

120. Aliter respondet Vasquez sup. n. 73. in contractu res ipsas, de quibus contrahitur, posse etiam dici materiam, ex qua constat contractus; neque enim inepte dicitur, contractus emptionis constare re, quæ venditur, & pecuniâ, quâ emitur, tamquam materiâ, & consensu legitime expresso, tamquam formâ; nam quàmvis respectu formæ res ipsæ sint materia circa quam, quia circa illas verba & consensus per modum actionis versantur, tamen respectu totius contractus non inepte dicitur materia, ex qua contractus ipse constare dicitur. Sic igitur de Matrimonii contractu, ac proinde de ipso, quatenus Sacramentum est, philosophari possumus. Hæc ille.

121. Contra arguit Lugo primò.

Sed contra arguit Lugo suprà n. 19. Si hoc esset, sequeretur, quòd contractus stipulationis, quâ Petrus v. g. promittit Paulo scribere librum, constaret ex libro, qui promittitur scribendus, qui solus est materia circa quam hujus contractus: Consequens autem est falsum; quia licet liber postea non scribatur, contractus tamen validus fuit & perfectus in ratione contractus; ergo non constat ex libro scribendo; nam liber nunquam fuit scribendus, & tamen contractus fuit perfectus; ergo neque contractus emptionis constat ex ipsa domo empta, cum tam sit materia promissionis liber, quàm emptionis domus. Ratio autem est; quia contractus in ratione contractus, est ultrò citròque obligatio, seu ultrò citròque obligationem ex consensu contrahentium pariens, ut cum communi docet Lessius lib. 2. de Justitia c. 17. dub. 1. in qua definitione non includitur res ipsa, circa quam contrahitur obligatio, licet illa sit terminus obligationis; ergo contractus non constat ex re ipsa, sed est obligatio formalis vel causalis, quæ ordinatur ad illam rem; ergo similiter in contractu Matrimonii non includuntur corpora, quæ traduntur, sed obligatio, seu promissio mutua, inducens obligationem circa illa corpora. Ita Eminent. suprà n. 19.

122. Arguit 2.

Et n. 20. sic ait: Si Sacramentum Matrimonii, eò quòd in eo detur conjugibus mutua potestas supra corpora, dicitur constare ex ipsis corporibus, eodem modo dici debet Sacramentum Ordinis constare ex animabus subditorum, cum in Ordinatione Presbyteri detur etiam ei potestas supra animas fidelium, & multò magis in Consecratione Episcopi detur ei potestas supra suam Ecclesiam, cui verè obligatur tamquam sponsæ, & quæ ei manet mutuo obligata. Consequens autem nemo concedet aut concessit; ergo nec in Matrimonio debet admitti.

123. Incipio ab ultimo & dico: quòd præcise

per Ordinationem Episcopi, aut Presbyteri, nulla detur potestas supra animas fidelium, sed aut supra Ecclesiam, completè & perfectè; quia potest ordinari Episcopus sine subditis, vel Ecclesia, similiter Presbyter, ut patet in pueris, & Episcopis titularibus. Unde falsum est, in Ordinatione formaliter, quòd Sacramentum est, contineri dispositionem aliquam, aut aliquod formale vel virtuale pactum.

Nonnè Episcopus legitime electus, & confirmatus, nondum tamen consecratus, jam inivit Matrimonium spirituale seu metaphoricum cum sua Ecclesia, & accepti potestatem in illam? Planè, ut declaravit Innoc. III. cap. Inter corporalia, de Translat. Episc. ibi: Sicut enim Episcopus consecratus, sine licentia Romani Pontificis, suam non debet Ecclesiam derelinquere, sic & electus confirmatus, cum non debet in dubium revocari, quin post electionem, & confirmationem canonicam, inter personas eligentium, & electi, conjugium sit spirituale contractum, cui profectò Episcopalis dignitas (id est Consecratio) nihil addit: cum quis Episcopali prædictus dignitate, nullius tamen Ecclesiam possit esse Episcopus; quemadmodum de illo constituit, qui oneri Pontificali renuntiat, non honori. Unde cum non sit majus vinculum Episcopi ad Ecclesiam, quàm Electi, maxime cum fuerit confirmatus, immò idem penitus, & non aliud, idem juris obtinet in utroque.

Ubi Gloss. verb. Nihil addit, inquit: Consummatum tamen in Consecratione illud Matrimonium, infra eod. cap. Licet: Ubi sic legitur: Sicut legitimi Matrimonii vinculum, quòd est inter virum & uxorem, homo dissolvit mensura... sic & spirituale fædus conjugii quòd est inter Episcopum & Ecclesiam, quòd in electione instituitur, ratum in confirmatione, & in Consecratione intelligitur consummatum sine illius auctoritate solvi non potest, qui successor est Petri & Vicarius Jesu Christi.

Itaque in ipsa Consecratione seu Ordinatione Episcopi nullum intercedit pactum cum Ecclesia formale vel virtuale, multò minus in Ordinatione Presbyteri. Sin autem quandoque pactum aliquod conjugium detur, eadem foret de eo ratio, quæ de Matrimonio. Quapropter subditi, sine quibus, ut dictum est, potest ordinari Episcopus & Presbyter, non rectè dicuntur materia Ordinis, nequidem materia circa quam, multò minus ex qua; sed non inepte dicuntur materia circa quam potestatis jurisdictionis, quam Episcopus accipit per electionem & confirmationem; & consequenter non inepte dicitur, pactum istud seu conjugium spirituale, contractum inter Episcopum & Ecclesiam, constare ex animabus subditorum, tamquam materiâ, & consensu Episcopi legitime expresso, tamquam formâ.

Ad primam objectionem Lugonis, Respon-

pondetur 1. quod stipulatio, quâ Petrus v. g. promittit Paulo scribere librum, pro objecto suo habeat rem futuram; emptio autem domus rem præsentem; melius autem concipitur compositio ex re præsentem, & consensu, quam ex re futura, & consensu; quamquam & hæc compositio possit intelligi, tametsi res, quæ promittitur, v. g. liber scribendus, nunquam scribatur: Nam (inquit Dicaſtillo supra n. 268.) compositum & compositio, de qua agimus, non est compositum aut compositio physica & propria, sed metaphorica & moralis; & ut Plerique volunt, est merum ens rationis, aut extrinseca denominatio, quâ res, quæ promittitur, denominatur promissa ab actione promittendâ, ut ex promissione, cadente supra rem promissam, & ex ipsa re, quæ promittitur, componatur contractus, seu pactum; & quia caret nomine, accommodamus illi vocem, quâ alteram partem nominamus, appellando compositum ipsum promissionem, non quia fit sola actio promittendi, sed quia compositum caret speciali nomine, quod appelleretur; id quod sæpe fit & in Sacramentis, & in contractibus, aliisque similibus, in quibus ab altera parte, sive materia, sive forma, accipitur nomen ad significandum compositum illud morale artificiale, & rationis, non physicum; sic appellamus primum Sacramentum, *Baptismum*, non, quia sola tinctio, seu ablutio fit totum compositum Sacramentum; sic appellamus aliud Sacramentum *Pœnitentiam*, item, *Abſolutionem*, item *Confessionem*, quamvis non fit una ex istis partibus tantum, sed omnes simul.

Eadem ergo ratione appellamus promissionem compositum ex re, quæ dicitur promissa, & ex promissione ipsa, seu actione promittendi. Ad hoc autem ut hæc compositio fiat, & hoc compositum morale censeatur fieri, & esse, non requiritur alia existentia partis, quam quæ sufficiat ad hoc, ut ea pars possit componere illud qualecumque compositum simul cum sua parte. Immo, si aliqua alia existentia repugnet ejusmodi compositioni, necessario illam debet excludere, ut fiat compositio. Hæc ille.

Hinc ad promittendum aliquid, faciendum imposterum, satis est, quod promittens noverit illud esse possibile, posseque se illud facere, ut ex se satis constet; immo, si jam factum esset, non esset ejus fieri objectum promissionis. Ergo ut actio promittendi possit efficere rem, quæ promittitur, hæc res non debet actu existere secundum id, quod promittitur, id est, si promittitur fieri, non debet esse facta, si dari, non debet esse data, si liber scribi, non debet esse scriptus; sed posse scribi, & sub hac possibilitate potest esse materia, supra quam cadit promissio, eaque ratione simul cum actione promittendi componit unum compositum

morale, constans ex actione promittendi, quæ exprimitur internus animi consensus, & ex re, quæ promittitur; ad hoc autem, ut hoc morale compositum existat, non requiritur alia existentia rei promissæ, ut explicatum est. Itaque non solum contractus circa materiam actu existentem, ut Matrimonium; sed etiam contractus circa materiam possibilem, ut promissio prædicta, possunt dici componi ex re, circa quam versatur altera pars. Ita Dicaſtillo supra n. 269.

Atque ut nulla talis foret compositio, etiam in contractu Matrimonii, nunquid ideo periclitaretur Fides Catholica de Sacramentis novæ Legis? Minimè: nam dicendo, corpora contrahentium tantum esse materiam remotam & circa quam, salvatur sufficienter doctrina Concil. Florent. in Decret. Eug. ut patet ex antè dictis. Et quia hic modus dicendi minorem, immo vix ullam, ut sic dicam, patitur difficultatem, hinc illum eligimus, & consequenter dicimus:

CONCLUSIO III.
Forma Sacramenti Matrimonii, in qua tota essentia ejus consistit, est consensus legitimus conjugum, externo signo expressus.

Hæc Conclusio videtur esse Scoti 4. dist. 26. q. 1. n. 17. ubi sic definit Sacramentum Matrimonii: *Est expressio certorum verborum maris & feminae ad se invicem, significantium traditionem mutuae potestatis corporum, ad prolem debite procreandam, ex institutione Divina efficaciter significans gratiam, conferendam mutuo contrahentibus, ad conjunctionem mutuam animorum gratiosam.* Ubi solus consensus externo signo expressus, sive signum expressivum consensus interni, exprimitur in recto; hoc autem signum Doct. Subt. ibid. n. 13. in fine nominat formam hujus Sacramenti dicens: *Forma autem est aliquid signum sensibile, institutum à Deo, ad significandum efficaciter gratiam tunc collatam.*

Et prosequitur: *Sed hæc est dubium. Vel enim Deus instituit ita indeterminatum signum, ut sit signum efficax gratiæ, sicut indeterminatum signum requisitum ad contractum, vel magis determinavit illud, quod debet esse efficax gratiæ, quam ex impositione humana determinetur signum sufficiens ad contractum; & si sic, vel determinavit aliqua verba præcisè, puta, Accipio te in meam, vel in meum; vel determinavit indifferenter quæcumque verba exprimentia talem consensum.*

Et inter ista multum interest; quia si determinavit strictissime illud, scilicet quod forma hujus Sacramenti consistit in verbis præcisè, sequitur, quod multoties est contractus Matrimo-

127.
 Definitio Sacramenti Matrimonii, ex Scoti.

Forma ejus, ex eod.

128.
 An Deus instituerit aliquid determinatum signum.